

Ryszard de Latour

Dział Militariów

Rocznik Muzeum Narodowego w Kielcach 16, 359-360

1988

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

7. Odbłaśnica z motywami kwiatów róży i słonecznika, Polska k. XVII w., blacha mosiężna trybowana; 68 × 57, średn. lustra 24; nr inw. MNKi/R/1683.
8. Odbłaśnica z motywami kwiatów, zwojów winorośli i ptakami, Polska, 2. poł. XVII w., blacha mosiężna trybowana i szrafowana; 52 × 46, średn. lustra 26; nr inw. MNKi/R/1685.
9. Odbłaśnica z motywami liści akantu i kwiatów tulipana, Polska, 2. poł. XVII w., blacha mosiężna trybowana; 22 × 21, średn. lustra 11,4; nr inw. MNKi/R/ 1686.

Anna Kwaśnik-Gliwińska

DZIAŁ MILITARIÓW

LATA 1985–1986

W związku z trudnościami finansowymi nie były to lata najlepsze, jeśli chodzi o zakupy muzealiów. Zakupiono jedynie dziesięć obiektów broni palnej i białej. Ponadto warszawski kolekcjoner Stanisław Szydłowski przekazał naszej placówce zapisem testamentowym trzy szable (wz. 1921 — MNKi/B/542 i wz. 1917 — nr inw. MNKi/B/543 — obie polskie i jedną szaszkę wz. 1927 — nr inw. MNKi/B/541).

Niewątpliwie najlepszym obiektem spośród nowych nabytków tu prezentowanych jest szpada z przełomu XVII I XVIII w. sygnowana na głowni: TOMAS AYALA (nr inw. MNKi/B/537). Był to jeden z lepszych wytwórców głowni na początku XVII w. Należy zaznaczyć, że wiele głowni sygnowanych tym nazwiskiem prawdopodobnie nie wyszło z warsztatu Ayali, bowiem ich krój jest typowy dla połowy XVIII w. Prawdopodobnie było ono używane przez mniej uczciwych producentów w celu podniesienia ceny broni.

Innym ciekawym nabytkiem jest szpada gwardii pruskiej z ok. 1830 r. sygnowana przez E. D. Schultzego z Poczdamu (nr inw. MNKi/B/532), jednego z dostawców dworu. Zachowana w bardzo dobrym stanie, z głownią ze sztucznego damastu dekorowanego panopliami, ze złożonym jełcem, w pochwie, stanowi dobry przykład bardzo popularnego w pierwszej połowie XIX w. nie tylko w Prusach, ale w Austrii, Rosji i Polsce oręża.

Rzadkim obiektem jest pokrowiec do karabeli z połowy XIX w. (nr inw. MNKi/B/533), drewniany obciążony szagrą i wyłożony wewnątrz zamszową skórą.

Grupa broni myśliwskiej wzbogacona została przez kordelas francuski z ok. 1800 r. (nr inw. MNKi/B/531). Trzon rękojeści wykonany z rogu formowanego, dekorowanego w pionowe kanelury. Głowica i jelec stalowe. Na głowni i na pochwie sygn.: VERDUER RUE RICHELIEU N 102, DAMAS DE SIRHENRY. Jest to bardzo piękny egzemplarz broni nawiązującej w swych formach i dekoracji do klasycyzujących przykładów z drugiej połowy wieku XVIII.

Do zbioru broni wschodniej zakupiono dwa talwary z XVIII w. o rękojeściach stalowych nabijanych złotem i srebrem i o bardzo pięknych damasceńskich głowniach. Zwłaszcza jedna z nich (nr inw. MNKi/B/536), nawiązująca swoją architekturą do popularnych w pierwszej połowie XVIII w. w Europie głowni o wydatnym piórze i progę, mogłaby w karabelowej oprawie uchodzić za szablę polską. Ponadto zakupiono: pistolet francuski, kapiszonowy M 1822 z 1857 r. używany przez żandarmerię (nr inw. MNKi/B/530), szablę francuskiej kawalerii z początku XIX w. w pochwie żelaznej (nr inw. MNKi/B/534), szablę polską

wz. 1976 wykonaną w łódzkiej Wifamie w 1980 r. (nr inw. MNKi/B/538) oraz szablę austriacką oficera marynarki M 1850 z wytwórni Weyersberg u. Stamm w Solingen (nr inw. MNKi/B/539).

Ryszard de Latour

GABINET NUMIZMATYCZNY

ROK 1985

Gabinet Numizmatyczny rozpoczął swoją działalność w Muzeum Narodowym w Kielcach w styczniu 1985 r. Zadaniem nowo powstałej komórki organizacyjnej było w pierwszej kolejności przejęcie wszystkich monet i medali gromadzonych dotąd w sposób przypadkowy w Działach Historii i Archeologii. Zaistniała przy tym konieczność założenia nowej dokumentacji inwentarzowej i naukowej, która w większości wymagała aktualizacji i uzupełnień. Po wstępnym rozeznaniu znajdujących się w muzeum zbiorów przystąpiono również do zakupu monet i medali w celu stworzenia kolekcji numizmatycznej o określonym profilu. Zgodnie z założonym programem Gabinet Numizmatyczny skupi się na zbieraniu monet, banknotów i medali polskich i z Polską związanych. Medale współczesne przyjęto zbierać w kilku grupach: medale o tematyce historycznej, medale portretowe i o wyjątkowej wartości artystycznej. Oddzielną grupę w tej kolekcji stanowią medale regionalne Kielecczyzny.

W ciągu roku 1985 przejęto wszystkie monety, banknoty i medale z Działu Historii. Dokonano zakupu rzadkich monet, w tym denarów piastowskich i talarów polskich. Ponadto zakupiono dwa rzadkie medale z XVII w. wykonane przez Jana Filipa Holzhaeussera i zespół medali regionalnych. Przejęta została także spora ilość współczesnych monet polskich przekazanych w formie daru przez członków kieleckiego Oddziału PTaIn, którzy zobowiązali się kompletować dla Gabinetu Numizmatycznego wszystkie monety obiegowe PRL.

Nabytki Gabinetu Numizmatycznego Muzeum Narodowego w Kielcach w 1985 r. przedstawiają się następująco:

Numizmaty	1985			Stan w dniu 31 XII
	Przejęto z Działu Historii	Dary i przekazy	Zakupy	
Monety	6 209	219	65	6 493
Medale	421	15	199	635
Banknoty	131	2	—	133

Do najciekawszych zakupionych nabytków należą:

Monety

— Denar „Książę i św. Wojciech”, Polska, Bolesław Krzywousty (1102–1138), srebro, średn. 14 mm; Kopicki T.1 Cz.1 s. 26 poz. III/2; nr inw. MNKi/N/903.